

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura we Wrocławiu**

Wrocław, dnia 8 stycznia 2010 r.

**Pan
Juliusz Migasiewicz
Rektor
Akademii Wychowania Fizycznego
we Wrocławiu**

LWR-410-37-03/2009
P/09/069

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 roku o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu skontrolowała Akademię Wychowania Fizycznego we Wrocławiu (zwaną dalej „Akademią”) w zakresie kształcenia kandydatów na nauczycieli wychowania fizycznego w latach akademickich 2007/2008 i 2008/2009.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 11 grudnia 2009 r., Najwyższa Izba Kontroli - na podstawie art. 60 ustawy o NIK - przekazuje Panu Rektorowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania Akademii w zakresie kształcenia kandydatów na nauczycieli wychowania fizycznego w latach akademickich 2007/2008 i 2008/009, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości w zakresie rekrutacji na studia.

Powyzszą ocenę uzasadniają następujące oceny częściowe:

1. Najwyższa Izba Kontroli wskazuje na uchybienia w niektórych postanowieniach uchwał Senatu Akademii w sprawie rekrutacji na studia, podjętych w roku 2006 i 2007, a dotyczących rekrutacji na studia w latach akademickich 2007/2008 i 2008/2009, jak również uchwał w sprawie rekrutacji na studia podjętych w 2008 i 2009 roku. W szczególności postanowienia tych uchwał nie określały warunków i trybu egzaminu sprawności fizycznej, nie uwzględniały uprawnień do odbywania studiów drugiego stopnia przez osoby z tytułem magistra, inżyniera lub równorzędnym, a także częściej niż co 3 lata regulowały kwestię rekrutacji na studia laureatów olimpiad stopnia centralnego. Tymczasem zgodnie z postanowieniami

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

art. 169 ust. 1-3 i 6 Prawa o szkolnictwie wyższym² do odbywania studiów drugiego stopnia w uczelni może być dopuszczona osoba, która ma tytuł magistra, licencjata, inżyniera lub równorzędny, dodatkowe egzaminy wstępne uczelnia może przeprowadzić w trybie określonym uchwałą Senatu, zaś zasady przyjmowania na studia laureatów oraz finalistów olimpiad stopnia centralnego senat uczelni określa na okres co najmniej trzech lat.

Ponadto powyższe uchwały Senatu Akademii zawierały postanowienia dotyczące rekrutacji na studia na podstawie innych wyników niż wyniki egzaminu maturalnego, tj. na podstawie ocen w świadectwie ukończenia szkoły, co stanowiło naruszenie postanowień § 54 ust. 2 i 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych³. Przyczyną powyższych nieprawidłowości było nie przedkładanie do zaopiniowania projektów uchwał w sprawie rekrutacji osobom odpowiedzialnym za obsługę prawną Akademii, a także nie określenie osób odpowiedzialnych za uzyskanie takich opinii zarówno w regulaminie organizacyjnym Akademii, jak też w zakresach obowiązków pracowników.

Stosownie do uregulowań zawartych w art.169 ust.2 Prawa o szkolnictwie wyższym uchwały Senatu w sprawie warunków i trybu rekrutacji na studia w latach akademickich 2007/2008 i 2008/2009 zostały terminowo przekazane do ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego, tj. przed 31 maja roku poprzedzającego rok akademicki.

Niemniej nierzetelnie wywiązywano się z określonego w ww. przepisie obowiązku podania do wiadomości publicznej pełnej treści uchwał Senatu w sprawie rekrutacji na studia nie później niż do dnia 31 maja roku poprzedzającego rok akademicki, którego uchwała dotyczy. Zgodnie ze statutem Akademii uchwała w sprawie rekrutacji na studia w roku akademickim 2007/2008 powinna była być opublikowana w formie informatora dla kandydatów na studia, a uchwała w sprawie rekrutacji na studia w roku akademickim 2008/2009 w informatorze dla kandydatów na studia wyższe oraz na stronach internetowych Akademii.

Tymczasem informatory dla kandydatów na studia w Akademii w latach akademickich 2007/2008 oraz 2008/2009, zawierające jedynie wyciąg z odpowiednich uchwał, zostały wydrukowane ponad 7 miesięcy po obowiązującym terminie podania tych uchwał do publicznej wiadomości. Natomiast na stronie www Akademii wyciąg z uchwały w sprawie rekrutacji na studia w roku akademickim 2008/2009 został umieszczony we wrześniu 2007 r., tj. ponad 3 miesiące po terminie. NIK zwraca przy tym uwagę na to, że przepisy wewnętrzne Akademii oraz zakresy obowiązków pracowników nie określały osób odpowiedzialnych za podanie do publicznej wiadomości uchwał Senatu w sprawie rekrutacji na studia.

Należy dodać, że uchwały Senatu w sprawie rekrutacji, podjęte w roku 2008 i 2009 na lata akademickie 2009/2010 oraz 2010/2011, zostały terminowo podane do publicznej wiadomości na stronie www Akademii.

W ocenie NIK komisja rekrutacyjna bezpodstawnie przekazała w latach 2007/2008 i 2008/2009 Dziekanowi Wydziału Wychowania Fizycznego uprawnienia do podejmowania

² ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, ze zm.)

³ Dz. U. Nr 83, poz. 562 ze zm.

decyzji w sprawie przyjęcia na studia w przypadku niewykorzystania limitu przyjęć w postępowaniu rekrutacyjnym w sytuacji, gdy przepis art. 169 ust. 7 Prawa o szkolnictwie wyższym jednoznacznie wskazuje, że podejmowanie decyzji w sprawach przyjęcia na studia należy do komisji rekrutacyjnej.

2. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia zgodność kształcenia na kierunku wychowanie fizyczne ze standardami kształcenia nauczycieli⁴ oraz standardami kształcenia dla kierunku wychowanie fizyczne⁵. W szczególności programy i plany studiów uwzględniały treści powyższych standardów kształcenia, zaś ustalona liczba godzin zajęć z przedmiotów podstawowych i kierunkowych przekraczała minima określone w standardach kształcenia. I tak: ogólny wymiar zajęć na studiach stacjonarnych i wieczorowych pierwszego stopnia wynosił 2.000 godzin, zaś na studiach zaocznych pierwszego stopnia – 1.587 godzin, przy minimum określonych dla studiów stacjonarnych w wysokości 1.900 godzin, zaś dla studiów nie-stacjonarnych – w wysokości 1.140 godzin. Na studiach zaocznych drugiego stopnia łączny wymiar zajęć wynosił 676 godzin, przy minimum określonym jako 540 godzin. Udział ćwiczeń w ogólnej ilości zajęć wynosił od 81% do 85% dla poszczególnych form studiów, przy minimum określonym jako 60%.

Akademia uwzględniła w programie kształcenia treści nauczania dotyczących I etapu edukacji szkolnej w szczególności w zakresie przedmiotu pn. zabawy i gry ruchowe – w wymiarze 30 godzin ćwiczeń, w zakresie dwóch przedmiotów do wyboru - tj. przedmiotu pn. psychomotoryczne wspomaganie rozwoju (w wymiarze 15 godzin zajęć) oraz przedmiotu pn. praca opiekuńczo-wychowawcza na obozach i koloniach (w wymiarze 30 godzin zajęć), a także w programie praktyk pedagogicznych. Należy przy tym jednak wskazać, że przeprowadzona wśród studentów III roku studiów pierwszego stopnia ankieta wykazała, iż 16% ankietowanych - co odpowiada grupie około 30 osób w badanej populacji - nie prowadziła zajęć w klasach I-III w czasie praktyki pedagogicznej, zaś 57% ankietowanych – co odpowiada grupie około 109 osób w badanej populacji - podało, że studia nie przygotowały ich do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego w klasach I-III.

Pozytywnie należy także ocenić przygotowanie do zawodu nauczyciela poprzez praktyki pedagogiczne dla studentów kierunku wychowanie fizyczne. I tak wymiar zajęć w ramach praktyk został określony powyższej wymaganego standardami nauczania minimum, tj. w ilości 210 godzin zajęć na studiach pierwszego stopnia (przy minimum 180 godzin) i 70 godzin zajęć na studiach drugiego stopnia (przy minimum 45 godzin). Ponadto Akademia określiła wymagania, jakie mieli spełnić opiekunowie praktyk w szkołach, a nadzór nad realizacją powyższych zajęć sprawowany był poprzez kontrolę dokumentacji wytworzonej przez studentów podczas praktyk.

⁴ załącznik do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 września 2004 r. w sprawie standardów kształcenia nauczycieli (Dz. U. Nr 207, poz. 2110)

⁵ załącznik nr 113 do rozporządzenia Ministra Nauki Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki (Dz. U. Nr 164, poz. 1166)

Najwyższa Izba Kontroli zwraca jednak przy tym uwagę, że od roku akademickiego 2008/2009 wybór miejsca wykonywania praktyki pedagogicznej został całkowicie pozostawiony uznaniu zainteresowanych studentów, mimo że w latach wcześniejszych Akademia określała minimalne wymagania, jakie powinny spełniać szkoły, w których miały odbywać się praktyki pedagogiczne. W ocenie NIK zachowanie ww. zasad pozwoliłoby na zapewnienie odpowiedniej jakości kształcenia praktycznego studentów. Ponadto z przeprowadzonej ankiety wynika, iż najczęściej postulowanymi przez studentów zmianami w procesie kształcenia nauczycieli wychowania fizycznego było zwiększenie ilości zajęć praktycznych, praktyk pedagogicznych, zajęć w szkołach poza praktykami oraz zajęć metodycznych.

W latach akademickich 2007/2008 i 2008/2009 Wydział Wychowania Fizycznego spełniał minima kadrowe określone w § 6 ust. 4 i § 10 pkt 10 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 lipca 2006 r.⁶, zatrudniając wg stanu na październik 2007 r. 7 nauczycieli akademickich, będących samodzielnymi pracownikami naukowymi, oraz 19 nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora.

Przyjęty w Akademii sposób kształcenia studentów skutkowało sprawnością nauczania⁷ w wysokości 62% na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia i 69% na studiach stacjonarnych drugiego stopnia oraz 32% na studiach niestacjonarnych pierwszego stopnia i 34% na studiach niestacjonarnych drugiego stopnia.

3. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia ofertę Akademii z zakresu doksztalcania i doskonalenia zawodowego nauczycieli. W latach akademickich 2007/2008 i 2008/2009 Centrum Doskonalenia Kadr Akademii prowadziło studia podyplomowe dla nauczycieli, umożliwiające zdobycie kwalifikacji do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego, oraz studia dla nauczycieli, umożliwiające zdobycie kwalifikacji do prowadzenia zajęć gimnastyki korekcyjnej w szkole. Studia te były prowadzone w wymiarze 350 godzin zajęć, tj. w minimalnej ilości zajęć, wymaganej przez standardy kształcenia nauczycieli, z uwzględnieniem zajęć z zakresu dydaktyki wychowania fizycznego. Zajęcia te były prowadzone przez 22 nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora lub doktora habilitowanego, których głównym miejscem pracy była Akademia.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. *Podjęcie działań w celu zmiany uchwały Senatu w sprawie warunków i trybu rekrutacji na studia w roku akademickim 2010-2011, w taki sposób, aby:*
 - *uchwała ta określała warunki i tryb egzaminu sprawności fizycznej i umiejętności ruchowych,*
 - *rekrutacja na studia była prowadzona na podstawie egzaminu maturalnego,*
 - *uwzględnione zostało uprawnienie osób posiadających tytuł magistra, inżyniera lub równorzędny do odbywania studiów drugiego stopnia.*

⁶ w sprawie warunków, jakie muszą spełnić jednostki organizacyjne uczelni, aby prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 144, poz.1048),

⁷ określonej jako stosunek liczby studentów przyjętych na studia, do liczby studentów kończących studia w terminie

2. *Podjęcie działań w celu przyjęcia przez Senat uchwały w sprawie warunków i trybu rekrutacji laureatów i finalistów olimpiad stopnia centralnego, obowiązującej przez co najmniej 3 lata.*
3. *Ustalenie pracowników odpowiedzialnych za:*
 - *uzyskiwanie opinii w sprawie zgodności z prawem i poprawności merytorycznej projektów uchwał Senatu,*
 - *podawanie do publicznej wiadomości uchwał Senatu w sprawie rekrutacji na studia.*
4. *Rozważenie możliwości wprowadzenia minimalnych warunków wymaganych od szkół będących miejscem praktyk pedagogicznych, w tym – dotyczących prowadzenia zajęć w klasach I-III oraz wzmożenia nadzoru nad przebiegiem praktyk pedagogicznych, np. w formie wyrywkowych wizytacji.*
5. *Rozważenie zwiększenia ilości zajęć praktycznych, praktyk pedagogicznych, zajęć w szkołach poza praktykami oraz zajęć metodycznych na kierunku wychowanie fizyczne.*

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Rektora w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu Rektorowi prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.